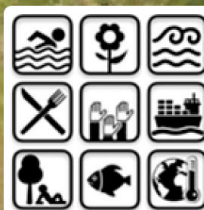

Beantwoording reacties

Voorkeursalternatieven Salmsteke dijk en uiterwaard

STERKE LEKDIJK

Salmsteke
Ontkiemt!

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Beantwoording reacties

Nota Voorkeursalternatief dijkversterking

Nota Voorkeursalternatief herinrichting uiterwaard

Salmsteke

STERKE LEKDIJK

Salmsteke

Ontkiemt!

Inhoud

1	Achtergrond consultatieronde	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Nota voorkeursalternatief dijkversterking	4
1.3	Nota voorkeursalternatief herinrichting uiterwaard	4
2	Reacties en beantwoording	5
2.1	Overzicht indieners	5
2.2	Reacties en beantwoording	5
2.2.1	Reacties en beantwoording dijkversterking	6
2.2.2	Reacties en beantwoording herinrichting uiterwaard	11

1 Achtergrond consultatieronde

1.1 Aanleiding

Zowel de nota Voorkeursalternatief dijkversterking (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, HDSR) als de nota Voorkeursalternatief herinrichting uiterwaard (Recreatieschap Stichtse Groenlanden, SGL) hebben van 18 april 2019 tot en met 19 mei 2019 ter inzage gelegen tijdens de consultatieronde VKA. Tijdens deze openbare reactietermijn kon het publiek reageren op de nota's VKA op de website van HDSR via twee aparte online reactieformulieren. Op deze website konden tevens de beide nota's bekeken worden.

De ontvangen reacties zijn in dit document – in geval van natuurlijke personen – geanonimiseerd gebundeld en voorzien van een antwoord. De ontvangen reacties worden betrokken bij de verdere besluitvorming door de besturen van de initiatief nemende organisaties HDSR en het recreatieschap SGL.

1.2 Nota voorkeursalternatief dijkversterking

De concept nota voorkeursalternatief dijkversterking is ten behoeve van de consultatieronde gepubliceerd en via volgende link terug te vinden:

https://www.hdsr.nl/publish/pages/73672/nota_conceptvka_salmsteke_2.pdf

1.3 Nota voorkeursalternatief herinrichting uiterwaard

De concept nota voorkeursalternatief uiterwaard is ten behoeve van de consultatieronde gepubliceerd en via volgende link terug te vinden:

https://www.hdsr.nl/publish/pages/73672/notitie_voorkeursalternatief_uiterwaard_salmsteke_1.pdf

2 Reacties en beantwoording

2.1 Overzicht indieners

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de indieners en de datum van reageren. De nummering is op volgorde van binnenkomst.

Nummer	Indiener	Dijk/ uiterwaard	Ingediend d.d.
1.	Natuurlijk persoon	Dijk	16 mei 2019
2.	Natuurlijk persoon	Dijk	17 mei 2019
3.	Natuurlijk persoon	Dijk	19 mei 2019
4.	Polstokvereniging Jaarsveld	Dijk	19 mei 2019

Indieners herinrichting dijkversterking

Nummer	Indiener	Dijk/ uiterwaard	Ingediend d.d.
1.	Natuurlijk persoon	Uiterwaard	23 april 2019
2.	Natuurlijk persoon	Uiterwaard	4 mei 2019
3.	Natuurlijk persoon	Uiterwaard	6 mei 2019
4.	Natuurlijk persoon	Uiterwaard	13 mei 2019
5.	VHL Lokaal, lokale partij gem. Vijfheerenlanden	Uiterwaard	16 mei 2019
6.	Natuurlijk persoon	Uiterwaard	17 mei 2019
7.	Natuurlijk persoon	Uiterwaard	17 mei 2019
8.	Natuurlijk persoon	Uiterwaard	18 mei 2019
9.	Polstokvereniging Jaarsveld	Uiterwaard	19 mei 2019
10.	Natuurlijk persoon	Uiterwaard	19 mei 2019

Indieners herinrichting uiterwaard

2.2 Reacties en beantwoording

In deze paragraaf zijn de ingediende reacties opgenomen en voorzien van een antwoord: in paragraaf 2.2.1 voor de dijkversterking en in paragraaf 2.2.2 voor de herinrichting van de uiterwaard. De reacties zijn geanonimiseerd, wat inhoudt dat de reactietekst – in geval van natuurlijke personen – niet naar een specifiek individu of perceel valt te herleiden.

2.2.1 Reacties en beantwoording dijkversterking

Indiener nr. 1 (natuurlijk persoon)

Reactie 16 mei 2019

Uit de informatie betreffende de versteviging van de Lekdijk maken we op dat het voorkeursalternatief uitgaat naar het verstevigen van de binnenzijde. De redenen hiervoor zijn ons echter niet duidelijk.

Voor ons is alternatief 3, nl. versteviging aan de buitenzijde de enige acceptabele oplossing.

Onze motivatie hiervoor:

- Voor het uiteindelijke resultaat, versterking van de dijk, heeft versterking aan de binnenzijde geen aantoonbare voordelen t.o.v. versterking aan de buitenzijde.
- Versterking van de dijk aan de buitenzijde is goedkoper dan versterking aan de binnenzijde. Dit is bij eerdere projecten in Nederland aangetoond.
- Ons huis is op staal gefundeerd. Zoals bekend, zorgt dit type fundering voor een aanzienlijke kans op schade (scheuren, e.d.) bij versterking aan de binnenzijde van de dijk.
- Versterking aan de binnenzijde zal aanzienlijke impact hebben op zowel het huis als het perceel. De lasten en zorgen die dit voor ons als bewoner met zich mee zullen brengen, dienen niet onderschat te worden.
- Elke aanpassing aan het perceel zal een waardevermindering van het perceel tot gevolg hebben.
- De praktische invulling van de werkzaamheden aan de dijk zal langs de binnenzijde aanzienlijk complexer zijn. Naast aanzienlijk meer overlast, alhoewel wellicht “tijdelijk”, zal dit de kosten van het project aanzienlijk verhogen.

Kortom, versterking aan de binnenzijde levert ons inziens aanzienlijk meer nadelen, risico's en kosten op ten opzichte van versterking aan de buitenzijde.

Wij hebben ons mede laten adviseren door een ter zake kundig persoon die aanzienlijke ervaring heeft bij vergelijkbare dijkversterking projecten elders in Nederland. Met name de technische mogelijkheden en (economische en kwalitatieve) voordelen van het plaatsen van een scherm aan de buitenzijde van de dijk is in eerdere projecten reeds aangetoond. Wij doen hierbij derhalve ook een beroep op een zorgvuldige onderzoeksplicht, vooronderzoek en het op zo correct mogelijke wijze besteden van gemeenschapsgelden.

Antwoord

Het waterschap is van mening dat voldaan is aan een zorgvuldige afweging van de oplossingsrichtingen. Indiener woont op het deel waar aan de binnenzijde alleen een verticale innovatieve pipingoplossing is voorzien. De gearceerde zonerings betreft een zoekgebied voor deze verticale oplossing en betreft geen versteviging in grond van de binnenzijde van de dijk. In feite wijzigt er op de lange termijn niets aan percelen en bebouwing ter hoogte van deze zonerings en is het met het oog op de toekomst een voordeel dat binnendijs een technische oplossing wordt gekozen die onafhankelijk is van wijzigingen in de verwachte waterstand en rekenmethodes.

De voordelen van de innovatieve technische oplossing zijn:

- Constructies zoals verticaal zanddicht geotextiel (VZG) of een grofzandbarrière is – gegeven de vereiste levensduur van materialen – een maatregel die lang mee kan met weinig risico op nieuwe maatregelen in de toekomst. Bij nog hogere waterstanden hoeft deze maatregel namelijk niet te worden uitgebreid. Bermen en voorlandverbeteringen moeten wel altijd ‘meegroeien’ en moeten wel opnieuw versterkt worden.
- De overlast is van korte duur. Het aanbrengen van sleuven voor de constructies neemt aanzienlijk minder tijd in beslag dan het aanbrengen van een omvangrijk kleipakket.
- Op de lange termijn zijn er geen zichtbare effecten van de constructies, enkel tijdens de uitvoering. Een grondoplossing is duidelijk aanwezig in het landschap.
- De kosten van een voorlandverbetering komen ruim hoger uit dan de oplossing in constructies. In de kostenraming is berekend dat de voorlandverbetering M€1,6 extra direct benoemde bouwkosten veroorzaakt.
- De voorlandverbetering in klei heeft als bijkomend nadeel dat deze de door provincie Utrecht en Staatsbosbeheer gewenste inrichting voor natuur moeilijker maakt.

Schermbuitenzijde

Een technische oplossing (met constructies) aan de buitenzijde zou moeten worden uitgevoerd met flinke damwanden of schermen in bentoniet of cement. Dit heeft tot nadeel dat:

- de kosten aanmerkelijk hoger uitvallen;
- de oplossing mogelijk niet praktisch uitvoerbaar is. Om te voorkomen dat er zand wordt meegevoerd onder de dijk door zouden de wanden erg lang moeten worden, omdat er geen afsluitende lagen zijn tussen het Holoceen en Pleistoceen zandpakket. Daarnaast heeft een lange wand mogelijk nadelige effecten op de grondwaterhuishouding.
- de uitbreidingsmogelijkheden ongunstig zijn.
- De overgang tussen scherm en buitendijkse kleibekleding een knelpunt vormt.

Wij realiseren ons dat deze onderbouwing een complex technisch verhaal is. Wij nodigen de indieners en de door hun geraadpleegde deskundige daarom van harte uit om met ons in gesprek hierover te gaan.

Indiener nr. 2 (natuurlijk persoon)

Reactie 17 mei 2019

Onze voorkeur gaat uit naar een zo min mogelijke verstoring van de leefomgeving van de bewoners. U schrijft dat de versterking ook geheel aan de rivierzijde gerealiseerd kan worden. Ons inziens bespaart dat veel overleg met de omwonenden, omdat veel van die gronden bij grote partijen (o.a. bij u zelf) in bezit zijn. Hiermee bespaart u veel overheadkosten. Onze voorkeur gaat uit naar de versterking aan de rivierzijde, zoals we begrijpen is dat alternatief 3. Ook zal dit de meest duurzame optie zijn en de veiligheid van het onderhoud en het onderhouden op zich ten goede komen.

Antwoord

Indiener woont op het deel waar aan de binnenzijde alleen een verticale innovatieve pipingoplossing is voorzien. De verstoring voor de leefomgeving is bij die oplossing beperkt (zie hiervoor ook het antwoord onder 1).

De kosten die benodigd zijn voor overleg met binnendijs grondeigenaren zijn relatief klein. Daar komt bij dat er in het geval van een buitendijkse oplossing ook met grondeigenaren afgestemd moet worden.

De kosten voor versterking aan rivierzijde door middel van klei ingraving vallen ten opzichte van de voorkeursoplossing (verticale technische oplossing) aanzienlijk hoger uit (zie hiervoor ook het antwoord onder 1).

Indiener nr. 3 (natuurlijk persoon)

Reactie 19 mei 2019

Uit de informatie betreffende de versterking van de Lekdijk maken we op dat het voorkeursalternatief neigt naar 'kansrijke oplossing 1' waarbij de maatregelen tegen piping aan de binnenzijde genomen worden. De redenen hiervoor zijn ons echter niet duidelijk. Voor ons is 'kansrijke oplossing 3', de enige acceptabele oplossing omdat daar de maatregelen tegen piping aan de buitenzijde genomen worden.

Voor het uiteindelijke resultaat, versterking van de dijk, heeft versterking aan de binnenzijde geen aantoonbare voordelen t.o.v. versterking aan de buitenzijde.

Onze motivatie hiervoor:

Ons huis is op staal gefundeerd. Zoals bekend, is dit type fundering gevoelig voor schade (scheuren, e.d.) bij versterking aan de binnenzijde van de dijk als gevolg van trillingen.

Bij het aanbrengen van verticale schermen wordt de ondergrond ontlast wat tot ondergrondse vervormingen en daarmee tot schade aan onze woning kan leiden.

Ook schade aan de opritten (en de bomenrijen daarop) is niet ondenkbaar wat ook de ruimtelijke kwaliteit van dit karakteristieke gebied zal aantasten..

Ook als er geen blijvende schade optreedt zullen binnendijkse werkzaamheden (zoals het aanbrengen van verticale schermen) op zijn minst tijdelijke impact hebben op zowel het huis als het perceel (tuin) in de vorm van ernstige overlast/hinder en hersteltijd (de tuin). De lasten en zorgen die dit voor ons als bewoner met zich mee zullen brengen, dienen niet onderschat te worden. Zeker wanneer er goede alternatieven zijn!

Elke aanpassing aan het perceel zal bovendien een mogelijke waardevermindering van het perceel tot gevolg hebben.

Tenslotte geeft u in uw Nota kansrijke oplossingsrichtingen aan dat de kosten van 'kansrijke oplossing 3' de duurste van de drie is. Dit betwijfelen wij ten zeerste. Oplossingen in grond zijn vrijwel altijd voordeliger dan 'constructieve' oplossingen zoals het aanbrengen van damwanden en/of geotextiel en waarbij tevens geldt dat er geen 'bodenvreemde materialen' in de bodem worden gebracht (duurzaamheid).

Daarnaast dient het buitentalud sowieso verzwaaard te worden waardoor redelijk eenvoudig een voorland

verbetering meegenomen kan worden. De kans is zeer groot dat (een deel van) de benodigde klei reeds in de bodem aanwezig is of bijvoorbeeld vrijkomt bij het graven van de getijdegeul. In ieder geval is klei in de regio goed beschikbaar en redelijk eenvoudig over water aan te voeren (geen overlast!). Het mobiliseren en optuigen van een extra bouwstroom aan de binnenzijde van de dijk wordt hiermee eveneens voorkomen. Kortom, voor de stelling dat de buitenwaartse variant duurder is ontbreekt elke onderbouwing en los daarvan mag dat nooit de enkel doorslag geven wanneer ook de belangen van de omwonenden op het spel staan.

Kortom, versterking aan de binnenzijde levert ons inziens aanzienlijk meer nadelen, risico's op ten opzichte van volledige versterking aan de buitenzijde terwijl ons twijfels hebben bij de stelling dat 'kansrijke oplossing 3' de duurdere variante zou zijn.

Wij hebben ons mede laten adviseren door een ter zake kundige met relevante ervaring bij vergelijkbare dijkversterkingsprojecten elders in Nederland. Wij doen hierbij derhalve dan ook een beroep op zorgvuldige afweging op basis van de juiste argumenten en het op zo correct mogelijke wijze besteden van gemeenschapsgelden.

Antwoord

Gezien de grote overlap met reactie nr.1 wordt hier in eerste instantie verwezen naar het daar gegeven antwoord. Aanvullend gaan we hier nog in op de geuite zorgen ten aanzien van schade aan het pand.

Het waterschap zal bij de uitwerking en uitvoering van de verticale oplossing altijd streven naar het minimaliseren van de risico's op schade. Het is nooit volledig uit te sluiten dat schade optreedt. Daarom wordt in dit soort gevallen altijd gewerkt met een bouwkundige vooropname en monitoring voor, tijdens en na de uitvoering. Schade die ontstaat door de uitvoering (bijvoorbeeld scheuren, verzakkingen en schade aan uw tuin) worden door het waterschap altijd vergoed. De hoogte van die vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijke schadedeskundige.

Indiener nr. 4 (Polsstokvereniging Jaarsveld)

Reactie 19 mei 2019

Op donderdag 25 april hebben wij, de Polsstokvereniging Jaarsveld, de informatieavond bezocht. Op deze avond werd het voorkeursalternatief dijkversterking Salmsteke gepresenteerd. Bij deze willen we graag reageren op dit plan.

Het voorkeursalternatief laat een buitendijkse verflauwing zien welke onze accommodatie nadelig zal beïnvloeden. De dijk dient als een natuurlijk tribune, het zandbed waarin de springers landen loopt tot aan de voet van de dijk. De lengte van het zandbed, gemeten vanaf de aanloopschans dient minimaal het nationale record + 1.5 meter te zijn. Dit is vastgelegd in de reglementen van de overkoepelende Nederlandse Fierljep Bond (NFB). Tevens schrijft dit reglement voor dat er een uitrol lengte moet zijn, gemeten vanaf de aanloopschans, van tenminste 25 meter. Het Nederlands record is in 2017 verbeterd naar 22.21 meter.

De huidige afstand van ons zandbed is 24 meter plus 1 meter vlak gras als uitrolmogelijkheid. Hiermee voldoen we momenteel aan de reglementen en kunnen we officiële wedstrijden organiseren. Wanneer de dijk verflauwd wordt zal deze ruimte, en wellicht een gedeelte van het zandbed wegvallen wat betekent dat de accommodatie niet meer voldoet aan de eisen omdat dit gevaarlijke situaties kan opleveren. Dit zou tot gevolg hebben dat de vereniging geen officiële wedstrijden meer kan organiseren. Het organiseren van deze wedstrijden is een van de hoofdtaken van de vereniging en zonder zou de vereniging waarschijnlijk geen bestaansrecht hebben.

Bij deze willen we onze zorgen delen en vragen om hiermee rekening te houden om deze prachtige typische Nederlandse sport te behouden. We staan open om mee te denken over mogelijke oplossing.

Antwoord

De initiatiefnemer van de dijkversterking, HDSR, is in overleg met de polsstokvereniging over de gevolgen van de dijkversterking op de locatie van de polsstokspringactiviteiten. Wanneer de verflauwing van het buitentalud tot gevolg heeft dat de springvoorziening niet meer aan de vereisten voldoet, dan kan dat verplaatsing van de voorziening tot gevolg hebben. In dat geval zal het waterschap de daarmee gepaarde kosten dragen. Ons uitgangspunt is dat het polsstokverspringen op deze unieke locatie duurzaam mogelijk blijft.

2.2.2 Reacties en beantwoording herinrichting uiterwaard

Indiener nr. 1 (natuurlijk persoon)

Reactie 23 april 2019

Honden en de natuur gaat niet samen? Volgens mij is dit bedacht door iemand die geen natuur liefhebber is en zeker geen hondenbezitter is.

Is er wel over nagedacht dat daar waar de honden mogen gaan lopen in de winter erg onderwater staat zodat je er dus niet eens kan gaan wandelen.

Waarom moet de kostbare natuur zoals het nu is zo vreselijk mishandeld worden. Dit is geen vooruitgang, hier gaat niemand van genieten.

Antwoord

Natuur en honden gaan niet goed samen daar waar het struingebied is voorzien. Ondanks dat een groot deel van dit gebied momenteel al een natuur doelstelling heeft en het gebied onderdeel uitmaakt van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), is hier in de praktijk nog geen invulling aan gegeven. Door de ontwikkeling van de uiterwaard Salmsteke wordt dit alsnog mogelijk en komen de bewuste gronden in eigendom en beheer van een natuurbestuurder. Dit beheer wordt gericht op verhoging van de biodiversiteit, die elders in de provincie (en Nederland) immers sterk onder druk staat. Daarbij liggen er unieke kansen op het middeleeuwse hoge rivierduin/oeverwal dicht langs de rivier, oftewel het struingebied. Natuur en natuurgerichte recreatie komen hier daarom op de eerste plaats. Honden zijn onvoorspelbaar in vergelijking met mensen voor hun uitwerking op de natuur. Ze kunnen bodembroeders, maar ook foeragerende vogels en kleine zoogdieren verstoren.

Het klopt dat de locatie van struik natuur een hoger gelegen deel is maar er zijn ook nog andere hoger gelegen delen waar gewandeld kan worden als het hoger water is bijvoorbeeld langs de teen van de dijk.

Het huidige beleid is dat honden alleen aangelijnd zijn toegestaan daar waar momenteel het recreatieschap grond eigenaar is. Het voorstel is een werkgroep met honden uitlaters samen te stellen. Deze werkgroep waarin ook het recreatieschap en Staatsbosbeheer zitting neemt, heeft als doel te kijken waar de mogelijkheden liggen voor honden uitlaters.

Indiener nr. 2 (natuurlijk persoon)

Reactie 4 mei 2019

Hiermee protesteer ik tegen de voorgenomen ontwikkeling van Salmsteke t.b.v. horeca, evenementen en recreatie.

Het is stuitend dat bij de ontwikkeling van de plannen er geen rekening wordt gehouden met mensen aan de overkant van de Lek.

Daarnaast bestaat er in de huidige situatie geluidsoverlast van de nu al georganiseerde evenementen. Ook mogen wij in de zomer 'meegenieten' van (vaak tientallen) waterscooters en speedboten die vrijwel de hele dag jengelend rondjes varen.

Dit plan gaan er voor zorgen dat er nog meer toerisme, meer evenementen, meer vaarbewegingen en meer auto's en daarmee meer overlast, meer geluidshinder en meer druk op deze omgeving komt te staan. En dat wordt ook nog eens verpakt als natuurontwikkeling.

Antwoord

Meerdere vragen en zorgen zijn geuit over horeca/leisure in het gebied. Deze onrust komt waarschijnlijk grotendeels voort uit dat er nog geen scherp beeld kan worden gepresenteerd hoe deze pleisterplaats kan worden ingevuld en welke geluidsoverlast hiermee kan gepaard gaan. In de verkenningsfase is slechts onderzocht wat de maximale grootte kan zijn van een horeca/leisure locatie, dit in relatie tot een rivierkundige beoordeling, omdat de locatie buitendijks ligt. De maximale 1500m² is het totale zoekgebied voor de ondernemer voor leisure mogelijkheden en zeker niet alleen bedoeld als bouwblok. In de planstudiefase wordt aan de hand van een beeldkwaliteitsplan bepaald hoe deze pleisterplaats ingepast kan worden in het landschap.

Het voorstel is een werkgroep op te zetten die een rol speelt in het vormen van een beeld waar deze pleisterplaats aan moet voldoen. In deze werkgroep dienen naast enkele inwoners uit Lopik en Ameide ook het recreatieschap en de gemeente Lopik deel te nemen. Een methode kan zijn om aan de hand van referentievoorbeelden in het land een idee te vormen wat een bijdrage kan leveren aan het gebied. Dit levert een concretiseringsslag op die ook benodigd is om in de milieueffectrapportage (MER) de effecten van een dergelijke locatie in beeld te krijgen waaronder geluidsoverlast en de verkeersaantrekkende werking in de nabijheid van woningen en Natura 2000 gebieden.

In een gebied dat naast een recreatie- ook een natuurfunctie heeft is het niet de bedoeling dat het een festivalterrein wordt. Het voornemen is het aantal evenementen niet ongelimiteerd te laten groeien. In de werkgroep over de pleisterplaats is het voorstel ook het onderwerp evenementen nader te concretiseren. Denk hierbij aan de tijden van een evenement, het maximaal aantal bezoekers van evenementen en het karakter van evenementen. Meerdere mogelijkheden zijn er om afspraken vast te leggen of wel in het bestemmingsplan of in een op te stellen evenementenbeleid.

De boothelling komt voort vanuit een eis van de veiligheidsregio. Deze boothelling wordt momenteel ook mede recreatief gebruikt. Omdat de situatie nu ook al zo is en het niet direct andere doelstellingen dwarsboomt, is er geen reden hier direct verandering in aan te brengen.

Indiener nr. 3 (natuurlijk persoon)

Reactie 6 mei 2019

Onderwerp: **Horeca**

Bezwaar/opmerking: er is op Salmsteke geen behoefte aan Jaarrond 24/7 Horeca, het grootste deel van het jaar is het aantal bezoekers volstrekt onvoldoende om deze Horeca rendabel te maken. 24/7 Horeca is (waarschijnlijk) alleen mogelijk door extra activiteiten (festivals/feesten etc.) te ontplooiën die heel veel overlast zullen geven voor de omwonenden en de aanwezige natuur in de nabije omgeving. Daarnaast wordt hierdoor extra verkeer aangetrokken waardoor het wegennet (B-wegen) meer zal worden belast, de onveiligheid voor fietsers en wandelaars zal toenemen en er onnodig extra CO₂ en stikstof zal worden uitgestoten.

Ten slotte is deze ontwikkeling niet in overeenstemming met de doelstellingen, richtlijnen en regels van het Recreatieschap zelf. Op veel plaatsen langs de rivieren zijn in de loop van de jaren ongewenste situaties ontstaan door overlast gevende Horeca en is het vaak moeilijk voor bestuurders dit later nog te corrigeren; waarom, met deze wetenschap in het achterhoofd, zou men hier een dergelijke ongewenste situatie bewust willen creëren?

Alternatief/suggestie: Als het er blijkbaar om gaat dat er voor het Recreatieschap extra inkomsten worden gegenereerd dan is het een beter idee de Horeca seizoengebonden te laten en betaald parkeren (d.m.v. automatische slagboom) in te voeren. Dit heeft tevens als voordeel dat nachtelijke overlast kan worden voorkomen door volledige afsluiting na een bepaalde tijd in de avond.

Onderwerp: Omvang (Footprint) Horeca

Bezwaar/Opmerking: In het plan staat dat de "footprint" van de Horeca tot eventueel 1500 m² (!) mag bedragen. Dit is totaal buiten proportie voor een dergelijk kleinschalig recreatie/natuurgebied en een gebouw met een dergelijke omvang zal de wijde omgeving domineren en het landschappelijk schoon ernstig verstoren.

Alternatief/suggestie: stap af van het idee dat inkomsten uit Horeca voor dekking van de exploitatie van dit terrein moet zorgen en onderzoek alternatieven zoals betaald parkeren en alleen tegen betaling gebruik botenhelling.

Onderwerp: **(hernieuwde) aanleg van een botenhelling**

Bezwaar/opmerking: in het plan wordt aangegeven dat er een nieuwe grotere botenhelling wordt aangelegd, dit zou door de veiligheidsregio worden geëist ivm mogelijke calamiteiten. De aanwezigheid op Salmsteke van de huidige botenhelling zorgt al jaren voor veel geluidsoverlast en risicovolle situaties op de rivier. Door de grote aantrekkingskracht van deze (gratis!) botenhelling op waterscooter eigenaren stromen mensen uit een groot deel van Midden Nederland toe. Er is waarschijnlijk sprake van een "kip-Ei" probleem; de aanwezigheid en aantrekkingskracht van de botenhelling zorgt voor aanwezigheid van veel waterscooters op de rivier met een grotere kans op calamiteiten waardoor de Veiligheidsregio een botenhelling noodzakelijk acht voor toegang op de rivier bij een calamiteit. Het laten vallen van deze voorziening zal er echter voor zorgen dat er geen calamiteiten meer verwacht hoeven worden en de noodzaak van de botenhelling ook voor de Veiligheidsregio doen vervallen. In ieder geval zal er gezien de mate van overlast door de waterscooters, bij de herinrichting van Salmsteke alles aan gedaan moeten worden hernieuwde aanleg van een botenhelling te voorkomen.

Alternatief/suggestie: mocht de Veiligheidsregio toegang tot de rivier (blijven) wensen dan kan gemakkelijk een bestaande botenhelling enige kilometers verderop in Lopikerkapel verzwaard worden om aan deze eis te voldoen. Mocht de botenhelling op Salmsteke toch aanwezig blijven dan moet deze afsluitbaar worden en slechts gebruikt kunnen/mogen worden door hulpdiensten. Minimaal moet de botenhelling een betaalde “service” worden voor particulieren wat het gebruik zal reguleren.

Onderwerp: **Parkeerterrein**

Bezwaar/opmerking: In het plan worden een groot aantal (extra) parkeerplaatsen voorzien. In de huidige situatie is de parkeerplaats voor een groot deel uitgevoerd in Asfalt wat ontsierend is en verhindert dat regenwater in de grond kan wegzakken.

Alternatief/suggestie: in het kader van de landelijk nagestreefde “ontstening” t.b.v. het verbeteren van het grondwaterpeil en verbetering landschappelijk schoon stel ik voor de parkeerplaats te voorzien van waterdoorlatende “groene” verharding van bijvoorbeeld kunststof grastegels.

Bezwaar/opmerking: In het plan staat een (groot) parkeerterrein ingetekend. Bij drukte op dit terrein zullen de geparkeerde auto’s van grote afstand zichtbaar zijn wat zeer ontsierend is voor het rivier landschap

Alternatief/suggestie: rondom het parkeerterrein moeten bomen en struiken worden aangebracht om de zichtbaarheid op de geparkeerde auto’s weg te nemen en een betere inpassing in de natuurlijke omgeving te verkrijgen.

Onderwerp: **Festivals**

Bezwaar/opmerking: In het plan wordt gesproken over het toestaan van festivals op het terrein. Deze omgeving, dichtbij (Natura 2000) natuurgebieden en op slechts enkele honderden meters van woonbouw is totaal ongeschikt voor het houden van wat voor festival dan ook. Daarnaast is er in Nederland een wildgroei aan festivals en er is zeker geen behoefte aan extra festival locaties, kortom een desinvestering die absoluut voorkomen moet worden.

Alternatief/suggestie: het laten vallen van het voornemen festivals te organiseren zal veel overlast voor omwonenden en natuur doen voorkomen en de aanleg een stuk goedkoper maken aangezien er dan ook geen uitbreiding van het parkeerterrein nodig is.

Antwoord

Meerdere vragen en zorgen zijn geuit over horeca/leisure in het gebied. Deze onrust komt waarschijnlijk grotendeels voort uit dat er nog geen scherp beeld kan worden gepresenteerd hoe deze pleisterplaats kan worden ingevuld en welke geluidsoverlast hiermee kan gepaard gaan. In de verkenningsfase is slechts onderzocht wat de maximale grootte kan zijn van een horeca/leisure locatie, dit in relatie tot een rivierkundige beoordeling, omdat de locatie buitendijks ligt. De maximale 1500m² is het totale zoek gebied voor de ondernemer voor leisure mogelijkheden en zeker niet alleen bedoeld als bouwblok. In de planstudiefase wordt aan de hand van een beeldkwaliteitsplan bepaald hoe deze pleisterplaats ingepast kan worden in het landschap. Het voorstel is een werkgroep op te zetten die een rol speelt in het vormen

van een beeld waar deze pleisterplaats aan moet voldoen. In deze werkgroep dienen naast enkele inwoners uit Lopik en Ameide ook het recreatieschap en de gemeente Lopik deel te nemen.

Een methode kan zijn om aan de hand van referentievoorbeelden in het land een idee te vormen wat een bijdrage kan leveren aan het gebied. Dit levert een concretiseringslag op die ook benodigd is om in de milieueffectrapportage (MER) de effecten van een dergelijke locatie in beeld te krijgen waaronder geluidsoverlast en de verkeersaantrekkende werking in de nabijheid van woningen en Natura 2000 gebieden.

Salmsteke staat bekend als een recreatiegebied waar niet voor hoeft te worden betaald. Deze doelstelling wordt door alle partners onderschreven. Hierbij past dan ook niet de filosofie van betaald parkeren daar waar betaald parkeren ook lastig rendabel te krijgen is. Ook met de komst van horeca/leisure moet nog steeds de mogelijkheid blijven bestaan dat mensen ook hun eigen eten en drinken mee kunnen nemen.

De toekomstige inrichting van Salmsteke vraagt om een verkeersoplossing die wordt getoetst aan het extra aantal te verwachten verkeersbewegingen en verkeersveiligheid (zgn. mobiliteitstoets). Dit krijgt ook een plek in de milieueffectrapportage.

Voor de verhoogde uitstoot van CO₂ is het noodzakelijk dat in het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) inzichtelijk wordt gemaakt wat de mogelijke effecten kunnen zijn die samenhangen met de inrichting van Salmsteke. Dit maakt ook een plan-m.e.r noodzakelijk om deze effecten in beeld te brengen waarbij in ogenschouw moet worden genomen dat Salmsteke zich op een bepaalde afstand bevindt van Natura 2000 gebieden.

De boothelling komt voort vanuit een eis van de veiligheidsregio. Deze boothelling wordt momenteel ook mede recreatief gebruikt. Omdat de situatie nu ook al zo is en het niet direct andere doelstellingen dwarsboomt, is er geen reden hier direct verandering in aan te brengen.

De suggestie om het huidige parkeerterrein te ontstennen is een vriendelijk voorstel. Het voorstel is om het huidige aanwezige verharde parkeerterrein te behouden maar wel de uitbreiding te zoeken in mede gebruik van grasland op zeer drukke momenten en niet in volledige verharding uit te voeren maar gedacht kan worden aan 'stevig' gras.

Het eventueel aanbrengen van bomen en struiken rond de parkeervoorziening betreft een inrichtingsvraagstuk. Hierbij dient wel rekenschap te worden genomen van opstuwing door beplanting in de uiterwaard bij hoogwater.

In een gebied dat naast een recreatie- ook een natuurfunctie heeft is het niet de bedoeling dat het een festival terrein wordt.

In de werkgroep over de pleisterplaats is het voorstel ook het onderwerp evenementen nader te concretiseren. Denk hierbij aan de tijden van een evenement, het maximaal aantal bezoekers van evenementen en het karakter van evenementen. Meerdere mogelijkheden zijn er om afspraken vast te leggen of wel in het bestemmingsplan of in een op te stellen evenementenbeleid.

Indiener nr. 4 (natuurlijk persoon)

Reactie 13 mei 2019

Geluidsoverlast: Wij zijn directe overburen aan de andere zijde van de rivier de Lek (Ameide), wonen aan de dijk en kijken rechtstreeks op Salmsteke. Het toestaan van meer horeca/feest activiteiten (zelfs 24/7 en jaarrond?) zal, ons inziens, snel leiden tot overlast (geluid muziek, geluid van komend en gaand publiek, licht, verkeerslawaaï, etc.). Immers geluid draagt ver (water is akoestisch hard) en zal het 'woonfront' Ameide (er staan veel woningen op dijkniveau) direct belasten. Dat wat er nu plaatsvindt (seizoensgebonden horeca en recreatie) is voor een natuurgebied al belastend genoeg!

Omvang horeca: We maken bezwaar tegen de geplande horeca. Nu staat er een seizoensgebonden frietkar, wat nauwelijks tot geen overlast teweeg brengt voor de natuur en de bewoners aan de overzijde van de Lek (Ameide). Een grotere omvang van de horeca, wat snel een vaste, niet seizoensgebonden, locatie zal zijn of worden, geeft jaarrond (24/7???) meer publiek, verkeer en geluidsoverlast en dat te midden in een natuurgebied, is voor ons onbegrijpelijk en onwenselijk.

Overlast na zonsondergang: Er is op Salmsteke na zonsondergang nog vaak publiek, wat er op dat tijdstip in een natuurgebied niet meer hoort te zijn. Uw idee om toezicht te houden via de horeca, leidt tot andere overlast gevende factoren (publiek, verkeer, geluidsoverlast, etc.), dit kan ook eenvoudig via camera's en slagbomen. Indien er gekozen wordt voor betaald parkeren zal er waarschijnlijk minder overlast zijn en met de inkomsten kan het natuurgebied onderhouden worden.

Overlast festivals/activiteiten: Er zijn reeds enkele bestaande festivals op Salmsteke (Truckersfestival, Steeds harder Lopik. etc.), deze hebben een zeer grote impact op ons woongenot aan de directe overzijde van de Lek. De geluidsdruk is dan dermate hoog dat wonen (en zeker slapen) in onze woning nauwelijks mogelijk is. Gezien het sociale doeleinde, en de lage frequentie waarin dit voorkomt, schikken wij ons hierin en hebben nooit bezwaar gemaakt. Echter, wij maken nu reeds bezwaar tegen meerdere festivals/activiteiten met geluidsoverlast gevende activiteiten, zeker in de avond en/of nachtelijke uren.

Antwoord

Meerdere vragen en zorgen zijn geuit over horeca/leisure in het gebied. Deze onrust komt waarschijnlijk grotendeels voort uit dat er nog geen scherp beeld kan worden gepresenteerd hoe deze pleisterplaats kan worden ingevuld en welke geluidsoverlast hiermee kan gepaard gaan. In de verkenningsfase is slechts onderzocht wat de maximale grootte kan zijn van een horeca/leisure locatie, dit in relatie tot een rivierkundige beoordeling, omdat de locatie buitendijks ligt. De maximale 1500m² is het totale zoek gebied voor de ondernemer voor leisure mogelijkheden en zeker niet alleen bedoeld als bouwblok. In de

planstudiefase wordt aan de hand van een beeldkwaliteitsplan bepaald hoe deze pleisterplaats ingepast kan worden in het landschap.

Het voorstel is een werkgroep op te zetten die een rol speelt in het vormen van een beeld waar deze pleisterplaats aan moet voldoen. In deze werkgroep dienen naast enkele inwoners uit Lopik en Ameide ook het recreatieschap en de gemeente Lopik deel te nemen. Een methode kan zijn om aan de hand van referentievoorbelden in het land een idee te vormen wat een bijdrage kan leveren aan het gebied. Dit levert een concretiseringslag op die ook benodigd is om in de milieueffectrapportage (MER) de effecten van een dergelijke locatie in beeld te krijgen waaronder geluidsoverlast en de verkeersaantrekkende werking in de nabijheid van woningen en Natura 2000 gebieden.

Het is aan de ondernemer om een rendabel concept te bedenken. In het bestemmingsplan worden de randvoorwaarden planologisch vastgelegd en daarbinnen is de ruimte voor een ondernemer om er een rendabele invulling aan te geven. Daarnaast kan aan de ondernemer een toezicht functie worden toebedeeld en kan deze een rol gaan spelen in het beheeren van de zwemplas en het recreatieterrein. Juist met een jaarrond horeca kan er jaarrond een toezicht functie worden ingevuld.

Salmsteke staat bekend als een recreatiegebied waar niet voor hoeft te worden betaald. Deze doelstelling wordt door alle partners onderschreven. Hierbij past dan ook niet de filosofie van betaald parkeren daar waar betaald parkeren ook lastig rendabel te krijgen is. Ook met de komst van horeca/leisure moet nog steeds de mogelijkheid blijven bestaan dat mensen ook hun eigen eten en drinken mee kunnen nemen.

In een gebied dat naast een recreatie- ook een natuurfunctie heeft is het niet de bedoeling dat het een festival terrein wordt. In de werkgroep over de pleisterplaats is het voorstel ook het onderwerp evenementen nader te concretiseren. Denk hierbij aan de tijden van een evenement, het maximaal aantal bezoekers van evenementen en het karakter van evenementen. Meerdere mogelijkheden zijn er om afspraken vast te leggen of wel in het bestemmingsplan of in een op te stellen evenementenbeleid.

Indiener nr. 5 (VHL Lokaal, lokale partij gemeente Vijfheerenlanden)

Reactie 16 mei 2019

Wij vinden dat de opzet van het plan qua horeca en evenementen te vaag en niet duidelijk omschreven is. Het opzetten van een horeca-aangelegenheid van 1500 m² is te zwaar voor het gebied en omgeving. Het argument dat het ook kleiner zal kunnen worden komt de rechtszekerheid en daarmee een eventuele rechtsgang niet ten goede en scheidt onduidelijkheid. Voor het opzetten van een dergelijk plan is duidelijkheid en zekerheid een eerste vereiste.

Dit geldt ook voor het begrip evenementen. Wat wordt hieronder verstaan? Is dat alleen polsstok hoog springen of kan een groot bruiloftsfeest qua geluidsoverlast ook een evenement zijn? Het zal met name

voor de omgeving, en dan denken wij vooral aan de overkant van de Lek, Ameide dus, duidelijk moeten zijn wat de geluidsoverlast zal gaan betekenen.

Het is duidelijk dat hoe groter de horeca-aangelegenheid wordt, des te groter de kans op geluidsoverlast in de avond- en nachtelijke uren.

Tenslotte vragen wij ons af hoe een fatsoenlijke MER-procedure gevolgd kan worden op een dergelijk vaag, niet duidelijk omschreven plan met de wetenschap dat hemelsbreed enkele honderden meters verder een Natura 2000 gebied aanwezig is.

Wij pleiten ervoor dat u een duidelijk omlijnd vast plan opstelt, zodat voor iedereen duidelijk is wat er gaat gebeuren, wat hiervan gevolgen kunnen zijn, zodat eventueel gerichte bezwaren gemaakt kunnen worden.

Antwoord

Meerdere vragen en zorgen zijn geuit over horeca/leisure in het gebied. Deze onrust komt waarschijnlijk grotendeels voort uit dat er nog geen scherp beeld kan worden gepresenteerd hoe deze pleisterplaats kan worden ingevuld en welke geluidsoverlast hiermee kan gepaard gaan. In de verkenningsfase is slechts onderzocht wat de maximale grootte kan zijn van een horeca/leisure locatie, dit in relatie tot een rivierkundige beoordeling, omdat de locatie buitendijks ligt. De maximale 1500m² is het totale zoek gebied voor de ondernemer voor leisure mogelijkheden en zeker niet alleen bedoeld als bouwblok. In de planstudiefase wordt aan de hand van een beeldkwaliteitsplan bepaald hoe deze pleisterplaats ingepast kan worden in het landschap. Het voorstel is een werkgroep op te zetten die een rol speelt in het vormen van een beeld waar deze pleisterplaats aan moet voldoen. In deze werkgroep dienen naast enkele inwoners uit Lopik en Ameide ook het recreatieschap en de gemeente Lopik deel te nemen.

Een methode kan zijn om aan de hand van referentievoorbeelden in het land een idee te vormen wat een bijdrage kan leveren aan het gebied. Dit levert een concretiseringslag op die ook benodigd is om in de milieueffectrapportage (MER) de effecten van een dergelijke locatie in beeld te krijgen waaronder geluidsoverlast en de verkeersaantrekkende werking in de nabijheid van woningen en Natura 2000 gebieden.

In een gebied dat naast een recreatie- ook een natuurfunctie heeft is het niet de bedoeling dat het een festival terrein wordt. In de werkgroep over de pleisterplaats is het voorstel ook het onderwerp evenementen nader te concretiseren. Denk hierbij aan de tijden van een evenement, het maximaal aantal bezoekers van evenementen en het karakter van evenementen. Meerdere mogelijkheden zijn er om afspraken vast te leggen of wel in het bestemmingsplan of in een op te stellen evenementenbeleid.

Indiener nr. 6 (natuurlijk persoon)

Reactie 17 mei 2019

Het populaire honden uitlaatgebied Salmsteke verdwijnt na 2021. Dat was het gevoel na het bezoeken van de 3^e informatiebijeenkomst Sterke Lekdijk op 23 april jl, waarin het voorkeursalternatief voor zowel

de Lekdijk als de ontwikkeling van recreatiegebied Salmsteke bekend werden gemaakt. Wij zijn daarbij aanwezig geweest en hebben vooraf goed kennisgenomen van de voorkeursnotitie. We hebben ter plekke vragen gesteld aan de verschillende tafelheren en -dames en tijdens de plenaire presentaties om verheldering gevraagd.

Waarbij in een bijeenkomst eerder in november/december 2018 nog gesproken werd over langer kunnen wandelen, in een rondje met een bruggetje, is op 23 april een sterke verandering in de plannen gekomen en is er minder ruimte om te wandelen en meer nadruk op horeca. Wij zullen in deze reactie verder niet ingaan op de horeca plannen.

Onze constatering op het concept voorkeursalternatief en de toelichtingen 23 april jl:

1. Er is in de visie en het doel voor de herinrichting slechts in de laatste plaats aandacht geweest voor de wandelaar met hond. In de doelstelling is er in het geheel geen plek opgenomen (Nota concept voorkeursalternatief Salmsteke ontkiemt – versie april 2019 – definitief concept: blz. 5, paragraaf 1.3). Wandelaars worden slechts genoemd onder pijler: De toegang tot het terrein vormt de derde pijler: voldoende parkeergelegenheid, behoud van voetveer en de boothelling. Ook de wandelmogelijkheden vallen onder deze derde pijler.
2. De huidige recreatiebehoeften zijn verder niet in kaart gebracht of niet inzichtelijk gemaakt, terwijl deze juist in het gewenste toekomstbeeld centraal wordt gesteld (blz. 9 Toekomstbeeld).
3. Er is geen onderbouwing opgenomen voor de constatering dat honden en natuur niet samengaan. Er is geen inzicht welke natuur in Salmsteke aantoonbaar geschaad is of wordt door de honden in de afgelopen jaren.
4. In het concept voorkeursalternatief hebben de grootgebruikers, de wandelaars met de hond, nog slechts een hele beperkte plek. Volgens het concept plan moeten honden namelijk jaarrond aan de lijn en zijn slechts op een beperkt stuk langs de dijk nog welkom.
5. Onze eigen telling tussen 24 april en 10 mei levert op dat ca. 48 wandelaars met honden uit Lopik en omstreken dagelijks, 365 dagen per jaar, gebruik maken van het gebied en daarmee de grootste huidige gebruikers van het gebied zijn, weer of geen lekker weer, los van het seizoen. In deze periode was het gemiddeld 12 graden per dag. Op basis van deze telling komen we tot de volgende conclusies:
  1. Elke dag van het jaar, dus 365 dagen, wordt er door minimaal 48 wandelaars met 1,6 loslopende honden gewandeld voor steeds 30 – 90 minuten. Sommigen zelfs drie keer per dag. Deze mensen komen uit Jaarsveld, Lopik, Schoonhoven, Bergambacht, Ameide en heel Lopikerwaard en Nieuwegein
  2. Bezoek varieert van een keer in de week een weekendwandeling, tot 3 keer per dag uitlaten.
  3. Hoofdargument om te komen: groot, ruim gebied, enige in de regio met deze kenmerken. Salmsteke is het enige gebied waarbij honden ook langs de Lek kunnen lopen en kunnen spelen in het water.
  4. Hondenbezitters zijn daarmee een belangrijke doelgroep en de belangrijkste doelgroep op

dagen dat het niet warmer is dan 12 graden. We geven nog graag mee dat 95% van de aangesproken bezoekers niet op de hoogte was van de verandering aan de dijk en Salmsteke.

6. De gemeente gaf 23 april blijk van een afhoudende opstelling. Het is onduidelijk wat de rol van de gemeente is en hun mening over deze zo belangrijke plek in hun gemeente. We zullen daarom ook met hen verder in gesprek gaan en hen deze reactie sturen.

Daarom ons aanvullend voorstel op het concept voorkeursalternatief: Visie 'Salmsteke is...'

1. Een fantastisch natuurgebied, waar jaarrond genoten wordt van de Lek, de rust en de ruimte juist ook door wandelaars met honden.
2. Een natuurlijke en veilige zwemplek voor jong en oud, waarbij schoon water belangrijk is en honden niet bij het zwemwater (kunnen) komen
3. Een gebied dat preventief werkt op de gezondheid van mensen: Veel mensen doen hun ronde met de hond van jong tot oud, mens en dier blijft hier fit bij!
4. Een sociale opruimfunctie rijker: Hondenbezitters zijn de opruimers van het gebied; zij nemen elke dag weer vuilnis mee dat door recreatieve bezoekers helaas wordt achtergelaten, ook op de stille delen van het gebied en ruimen graag ook uitwerpselen van hun huisdier op rond de veilige zwemplek en de polsstokspringruimte.
5. Een zeer gewaardeerde plek voor wandelaars en honden uit de hele regio, waar een ruime wandeling kan worden gelopen, de honden kunnen zwemmen in de Lek en er geen gevaar is om de dijk op te gaan
6. Een kans om als echt losloopgebied in de met name agrarische lokale en regionale omgeving met zoveel ruimte extra wandelaars te trekken op alle dagen van het jaar. Promo op losloopgebied.nl zorgt voor meer bezoekers, op meerdere dagen, meer verspreiding, minder piekmomenten. En daarmee is het gebied ook aantrekkelijker voor eventuele horeca.

Aanpassingen op het voorkeursalternatief (doorgenummerd)

7. Het huidige struingebied wordt niet aangepast en is opengesteld voor mens en hond.
8. Er kan rondgewandeld worden, door een brug, duiker of trekpontje over de mond van de geul, waardoor de wandeling wordt verlengd, en ook de honden worden gespreid over een veel groter gebied.
9. De veilige zwemvijver blijft een hondenvrij gebied igt gedurende het zomerseizoen, in andere delen van het jaar is het opengesteld. Door een natuurlijke afrastering te gebruiken rond de zwemvijver stimuleer je dat honden niet naar het water gaan
10. Promoot een opruimbeleid voor zwerfvuil en uitwerpselen, voor iedereen en faciliteer met meer Afvalbakken.

Analyse: Huidige gebruik door wandelaars met honden in beeld. Om het gebruik in beeld te brengen hebben wij tussen 24 april en 11 mei 2019 een niet wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar het recreatief gebruik door wandelaars met honden op Salmsteke. Wij hebben dat als volgt gedaan:

- 1) Zo goed als dagelijks op verschillende tijden op Salmsteke mensen aangesproken. NB: we hebben niet getracht om de hele dag aanwezig te zijn
- 2) Gepubliceerd op lokale Facebook pagina's (hondenspeelveldLopik, ontdekmooilandelijk natuur lopik-lopik natuurlek) en gevraagd om via de mail salmsteke4all@gmail.com het gebruik aan te geven.

We hebben daarnaast aan de volgende promotie gedaan:

- 1) Een interview in het AD
- 2) Posters en flyers opgehangen en uitgedeeld
- 3) Alle mailontvangers onze reactie gemaild met het verzoek middels een reply aan te geven onze reactie te onderschrijven.

Wij hebben aan bezoekers met een of meerdere honden gevraagd (dus enkel mensen met hond):

- Waar kom je vandaan?
- Hoe vaak kom je hier per week?
- Hoeveel honden heb je?
- Loop je los?
- Waarom kies je voor Salmsteke?
- Mailadres?

Resultaten:

- 80 unieke mailadressen verzameld van mensen met een hond, die tevens de vragen hebben beantwoord. Deze mailadressen kunnen worden ingezien bij ons.
- 48 unieke bezoekers per dag op Salmsteke, die inderdaad allemaal hun hond los hebben lopen, terwijl het nu officieel geen losloopgebied is
- Deze bezoekers komen uit 13 verschillende gemeenten/dorpskernen in de regio groene hart en Utrecht: 59% komt uit gemeente Lopik, 41% uit de regio
- Bezoek varieert van een keer in de week een weekendwandeling, tot 3 keer per dag uitlaten.
- Hoofdargument om te komen: groot, ruim gebied, enige in de regio met deze kenmerken. Salmsteke is het enige gebied waarbij honden ook langs de Lek kunnen lopen, en kunnen spelen in het water.

Antwoord

Natuur en honden gaan niet goed samen daar waar het struingebied is voorzien. Ondanks dat een groot deel van dit gebied momenteel al een natuur doelstelling heeft en het gebied onderdeel uitmaakt van net

Natuur Netwerk Nederland (NNN), is hier in de praktijk nog geen invulling aan gegeven. Door de ontwikkeling van de uiterwaard Salmsteke wordt dit alsnog mogelijk en komen de bewuste gronden in eigendom en beheer van een natuurbeheerder. Dit beheer wordt gericht op verhoging van de biodiversiteit, die elders in de provincie (en Nederland) immers sterk onder druk staat. Daarbij liggen er unieke kansen op het middeleeuwse hoge rivierduin/oeverwal dicht langs de rivier, oftewel het struingebied. Natuur en natuurgerichte recreatie komen hier daarom op de eerste plaats. Honden zijn onvoorspelbaar in vergelijking met mensen voor hun uitwerking op de natuur. Ze kunnen bodembroeders, maar ook foeragerende vogels en kleine zoogdieren verstoren.

Het klopt dat de locatie van struin natuur een hoger gelegen deel is maar er zijn ook nog andere hoger gelegen delen waar gewandeld kan worden als het hoger water is bijvoorbeeld langs de teen van de dijk.

Het huidige beleid is dat honden alleen aangeliend zijn toegestaan daar waar momenteel het recreatieschap grond eigenaar is. Het voorstel is een werkgroep met honden uitlaters samen te stellen. Deze werkgroep waarin ook het recreatieschap en Staatsbosbeheer zitting neemt, heeft als doel te kijken waar de mogelijkheden liggen voor honden uitlaters.

Een bruggetje is geen wens/eis vanuit de partners. Om deze reden is hier dan ook geen budget voor beschikbaar gesteld zowel voor de aanleg als voor het beheer en onderhoud. Gelet op de lokale getijde werking en de grootte van de overspanning vraagt het ook om een behoorlijke investering.

Indiener nr. 7 (natuurlijk persoon)

Reactie 17 mei 2019

Hierbij ontvangt u een korte inspraakreactie:

Wij kunnen ons niet vinden in uw huidige gebruik van Salmsteke, uw plannen en de manier waarop u deze plannen gelegaliseerd wilt krijgen.

- 1.) Salmsteke is gelegen in een natuurzone en is als een kleinschalig dagrecreatieterrein bedoeld voor de rustige recreant. Dat is jaren goed gegaan en daar is niets mis mee.
- 2.) Salmsteke is gelegen in een natuurzone en er staan in de nabijheid huizen. Hierdoor is het niet geschikt voor evenementen. Ook het evenement 'Nog Harder' hoort niet in dit gebied thuis.
- 3.) Salmsteke is gelegen aan een B weg. Hierdoor is de toegangsweg niet geschikt voor doorgaand verkeer. U wilt het mogelijk maken dat er meer gebruik gemaakt gaat worden van Salmsteke. Dit is tegenstrijdig, en daarom is het niet wenselijk om meer gebruik te gaan maken van Salmsteke.
- 4.) U wenst de 'terp: recreatieterrein' te verleggen/te vergroten. Een groot deel komt dicht naar woningen en dat is niet wenselijk.
- 5.) In het verleden was het niet mogelijk het grasterrein van de 'terp' met auto's te betreden, slechts bij uitzondering was het open en dat was wanneer de parkeercapaciteit van 'Terp: verkeer en parkeren' vol

was Het is niet duidelijk wanneer dit nu wel mag en of dit dan op het gehele grasveld van 'Terp: recreatieterrein' mag. Of wordt dit in delen ingericht door afscheidingen? In de belangenafweging is onze mening dat de 'Terp: recreatieterrein' niet toegankelijk mag zijn voor gemotoriseerd verkeer.

6.) U wenst van dagrecreatie naar 24 uren toegankelijkheid te gaan. Dit is niet wenselijk en tegenstrijdig aan de eerder vermelde opmerkingen over het gebruik van Salmsteke.

7.) U schrijft dat honden niet passen in een natuurgebied. Daar ben ik het mee eens. Honden passen ook niet op het gedeelte van 'terp: recreatieterrein' daar dit onderdeel is van het lange lint natuurgebied.

8.) U wenst grootschalige horeca. De beoogde locatie daarvan bevindt zich pal tegenover een Rijksmonument. Dit Rijksmonument is hoog gebouwd met als doel uitzicht over de uiterwaard. De door u beoogde horeca, uitbreiding van de parkeervoorziening en dichterbij de woningen gelegen 'terp: recreatieterrein' zijn een aantasting van het gerealiseerde doel van het rijksmonument.

9.) U doet overkomen alsof u met omwonenden in gesprek bent geweest, maar in feite heeft u dat nage laten. De heer Gaastra heeft op de avond in okt 2018 te Cabauw aangegeven dat wij op dat moment niet met hem in gesprek hoefden te gaan, omdat hij nog bij ons langs komt. Wij hebben niets meer van hem vernomen. Wij hebben zelf nog wel initiatief genomen door telefonisch te informeren naar de voortgang. Daarbij hebben we te horen gekregen dat Salmsteke achter liep met de planologie, ten opzichte van De Stichtse Rijnlanden en het dus nog konden afwachten. Het verbaasde ons, dat er opeens wel een uitgewerkte 'nota concept voorkeursalternatief Gebiedsontwikkeling Uiterwaard Salmsteke' ligt.

Gezien de bovenstaande punten raden wij u aan nog geen beslissing te nemen, maar daadwerkelijk in overleg te gaan met omwonenden. U schetst nu een beeld dat niet strookt met de werkelijkheid. Wij raden u aan Salmsteke te gebruiken zoals het huidige formele beleid toestaat. Daarbij mag het duidelijk zijn dat Salmsteke een dagrecreatie terrein is en geen evenemententerrein is en een kleinschalige opzet kent.

Antwoord

Meerdere vragen en zorgen zijn geuit over horeca/leisure in het gebied. Deze onrust komt waarschijnlijk grotendeels voort uit dat er nog geen scherp beeld kan worden gepresenteerd hoe deze pleisterplaats kan worden ingevuld en welke geluidsoverlast hiermee kan gepaard gaan. In de verkenningsfase is slechts onderzocht wat de maximale grootte kan zijn van een horeca/leisure locatie, dit in relatie tot een rivierkundige beoordeling, omdat de locatie buitendijks ligt. De maximale 1500m² is het totale zoek gebied voor de ondernemer voor leisure mogelijkheden en zeker niet alleen bedoeld als bouwblok. In de planstudiefase wordt aan de hand van een beeldkwaliteitsplan bepaald hoe deze pleisterplaats ingepast kan worden in het landschap. Het voorstel is een werkgroep op te zetten die een rol speelt in het vormen van een beeld waar deze pleisterplaats aan moet voldoen. In deze werkgroep dienen naast enkele inwoners uit Lopik en Ameide ook het recreatieschap en de gemeente Lopik deel te nemen.

Een methode kan zijn om aan de hand van referentievoorbeelden in het land een idee te vormen wat een bijdrage kan leveren aan het gebied. Dit levert een concretiseringslag op die ook benodigd is om in de milieueffectrapportage (MER) de effecten van een dergelijke locatie in beeld te krijgen waaronder ge-

luidsoverlast en de verkeersaantrekkende werking in de nabijheid van woningen en Natura 2000 gebieden.

In een gebied dat naast een recreatie- ook een natuurfunctie heeft is het niet de bedoeling dat het een festival terrein wordt. In de werkgroep over de pleisterplaats is het voorstel ook het onderwerp evenementen nader te concretiseren. Denk hierbij aan de tijden van een evenement, het maximaal aantal bezoekers van evenementen en het karakter van evenementen. Meerdere mogelijkheden zijn er om afspraken vast te leggen of wel in het bestemmingsplan of in een op te stellen evenementenbeleid.

Het gebied wordt niet specifiek ingericht voor Nog Harder Lopik ingericht. Gelet op het verleden is wel gekeken op welke wijze Nog Harder Lopik ook in de toekomst kan worden gefaciliteerd.

De toekomstige inrichting van Salmsteke vraagt om een verkeersoplossing die wordt getoetst aan het extra aantal te verwachten verkeersbewegingen en verkeersveiligheid (zgn. mobiliteitstoets) . Dit krijgt ook een plek in de milieueffectrapportage.

De recreatieterp wordt niet vergroot of verplaatst richting de woningen. De huidige situatie blijft gelijk, waarbij op de schets wel inzichtelijk is gemaakt welk deel onder het multifunctionele recreatieterrein blijft vallen.

Parkeren vindt primair plaats op het huidige verharde terrein. Het aanliggende grasland wordt slechts bij piekmomenten ingezet. Het reguleren van de inzet van deze uitbreidingsmogelijkheid is een inrichtingsvraagstuk.

Crossen op het talud van de dijk wordt met inrichtingsmaatregelen onaantrekkelijk gemaakt. Een voorbeeld hiervan zijn het terugbrengen van de historische kleiputten.

Het dagrecreatieterrein wordt vormgegeven in de vorm van een pleisterplaats met plek voor leisure/horeca en een zwemplas. Dit wil niet zeggen dat het recreatieterrein 24 uur per dag opengesteld is. De huidige verordening voorziet in dat het terrein is vrij toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang. Voor de pleisterplaats (horeca/leisure) moet nog invulling worden gegeven voor wat betreft de openingstijden. Dit is een onderwerp dat terug dient te komen in de werkgroep over de pleisterplaats.

De mogelijke effecten van de inrichting van Salmsteke worden meegenomen in de op te stellen milieueffectrapportage (MER). Hierin worden de effecten op ook op het nabijgelegen rijksmonument meegenomen.

Op 28 oktober 2018 is de planning geschetst van zowel de dijkversterking als het proces voor de uiterwaard. In 2018 is met alle mensen gesproken en hier zijn ook verslagen van gemaakt. Ten opzichte van

oktober 2018 heeft er voor uiterwaard een optimalisatie plaatsgevonden. Belangrijke optimalisaties zijn o.a. de locatie van zwemplas en locatie van de boothelling. Planologisch is nog niets in gang gezet. Het planologische spoor wordt in de planstudiefase doorlopen.

Indiener nr. 8 (natuurlijk persoon)

Reactie 18 mei 2019

Als (toekomstige) dijkbewoners in Ameide met uitzicht op Salmsteke, maken wij ons grote zorgen over de impact van de herinrichting van de uiterwaard. De presentatie van het VKA op 23 april 2019 riep bij ons wisselende reacties op.

Veilig recreëren is wenselijk dus wij begrijpen de aanleg van de zwemplas. Ook de noodzaak van de geul en het aanpassen van het groen is ons helder.

Alhoewel wij begrijpen dat het Recreatieschap Stichtse Groenlanden inkomsten nodig heeft om dit soort recreatieplekken te onderhouden, vragen wij ons wel af of er nu al voldoende onderzoek is gedaan naar de gevolgen voor de betrokken gemeentes, de bewoners en niet te vergeten het zeer nabijgelegen natuurgebied De Zouweboezem (Natura 2000).

Verder vragen wij ons af of er wel voldoende draagvlak is onder de bewoners binnen de betrokken gemeentes Lopik, Jaarsveld (en Ameide). Is er wel behoefte aan zo'n locatie in deze omgeving en zo ja, waar is die behoefte dan op gebaseerd? Heeft er een representatieve enquête plaatsgevonden onder recreanten en/of bewoners?

Zijn er alternatieven onderzocht om inkomsten te genereren? Is er gedacht aan bijvoorbeeld betaald parkeren, betaling gebruik botenhelling, extra recreatiebelasting bewoners provincie Utrecht en/of entree heffen?

Al deze zaken worden niet benoemd in het VKA of er wordt aangegeven dat dit nog nader moet worden onderzocht.

De grootste zorgpunten voor ons zijn:

1. Horeca 750 – 1500 m² (hele jaar open)

Dit is een gigantische vergroting ten opzichte van de huidige seizoensvoorziening van 40m². Wij begrepen dat er misschien zelfs aan overnachtingsmogelijkheden wordt gedacht (zie ook punt 3). Dit verandert het hele karakter van dagrecreatie. Ook zal zo'n grote locatie – om rendabel te blijven - waarschijnlijk grote feesten en partijen gaan organiseren die een hoop extra drukte (verkeer en grote groepen mensen) veroorzaken. Dit zal het hele jaar door een sterke inbreuk maken op ons woongenot.

2. Evenementen

Naast de poolstokevenementen, vindt ook een jaarlijks evenement plaats (Harder Lopik). Vooral deze laatste veroorzaakt een hoop geluidsoverlast. In het VKA wordt aangegeven dat het om een gelimiteerd

aantal evenementen zal gaan. Tijdens de informatieavond is het getal van maximaal 4 genoemd. Hoe verloopt deze verdere procedure? Wordt er nog onderzoek gedaan naar het maximaal toegestane decibel geluid? Hoe werkt het als het een mooie dag is en er een evenement plaatsvindt? Wordt het terrein dan afgezet zodat het niet toegankelijk is voor dagrecreanten?

3. Inrichting camperplaatsen

Campers zijn zeer populair en er zal dus, naar onze mening, frequent gebruik worden gemaakt van mogelijke camperplaatsen. Wij zijn bang dat Salmsteke in een soort camping verandert en dat het karakter van dagrecreatie aanzienlijk wijzigt.

4. Hondenliefhebbers

Het huidige gebruik (365 dagen per jaar) door hondenliefhebbers wordt sterk gelimiteerd en de mogelijkheid van de directe toegang tot de rivier wordt hen ontnomen.

5. Handhaving

In het VKA wordt op geen enkele wijze de handhaving aangegeven. Het terrein wordt niet afgesloten en er is alleen aangegeven dat de mogelijke horeca remmend werkt. Nu al vinden overtredingen en overlast plaats (na zonsondergang nog op het terrein zijn, snelheidslimiet waterscooters en speedboten, blijkbaar wordt er ook drugs gedeald op het terrein). Hoe wordt de handhaving verder vormgegeven?

Antwoord

Meerdere vragen en zorgen zijn geuit over horeca/leisure in het gebied. Deze onrust komt waarschijnlijk grotendeels voort uit dat er nog geen scherp beeld kan worden gepresenteerd hoe deze pleisterplaats kan worden ingevuld en welke geluidsoverlast hiermee kan gepaard gaan. In de verkenningsfase is slechts onderzocht wat de maximale grootte kan zijn van een horeca/leisure locatie, dit in relatie tot een rivierkundige beoordeling, omdat de locatie buitendijks ligt. De maximale 1500m² is het totale zoek gebied voor de ondernemer voor leisure mogelijkheden en zeker niet alleen bedoeld als bouwblok. In de planstudiefase wordt aan de hand van een beeldkwaliteitsplan bepaald hoe deze pleisterplaats ingepast kan worden in het landschap. Het voorstel is een werkgroep op te zetten die een rol speelt in de het vormen van een beeld waar deze pleisterplaats aan moet voldoen. In deze werkgroep dienen naast enkele inwoners uit Lopik en Ameide ook het recreatieschap en de gemeente Lopik deel te nemen.

Een methode kan zijn om aan de hand van referentievoorbeelden in het land een idee te vormen wat een bijdrage kan leveren aan het gebied. Dit levert een concretiseringslag op die ook benodigd is om in de milieueffectrapportage (MER) de effecten van een dergelijke locatie in beeld te krijgen waaronder geluidsoverlast en de verkeersaantrekkende werking in de nabijheid van woningen en Natura 2000 gebieden.

In een gebied dat naast een recreatie- ook een natuurfunctie heeft is het niet de bedoeling dat het een festival terrein wordt. In de werkgroep over de pleisterplaats is het voorstel ook het onderwerp evenemen-

ten nader te concretiseren. Denk hierbij aan de tijden van een evenement, het maximaal aantal bezoekers van evenementen en het karakter van evenementen. Meerdere mogelijkheden zijn er om afspraken vast te leggen of wel in het bestemmingsplan of in een op te stellen evenementenbeleid.

Het aantal camperplaatsen wordt gelimiteerd in het te wijzigen bestemmingsplan waarbij het een optie is de regulering van mogelijke camperplaatsen te laten vallen onder de exploitant van de pleisterplaats functie .

Natuur en honden gaan niet goed samen daar waar het struingebied is voorzien. Ondanks dat een groot deel van dit gebied momenteel al een natuur doelstelling heeft en het gebied onderdeel uitmaakt van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), is hier in de praktijk nog geen invulling aan gegeven. Door de ontwikkeling van de uiterwaard Salmsteke wordt dit alsnog mogelijk en komen de bewuste gronden in eigendom en beheer van een natuurbewerker. Dit beheer wordt gericht op verhoging van de biodiversiteit, die elders in de provincie (en Nederland) immers sterk onder druk staat. Daarbij liggen er unieke kansen op het middeleeuwse hoge rivierduin/oeverwal dicht langs de rivier, oftewel het struingebied. Natuur en natuurgerichte recreatie komen hier daarom op de eerste plaats. Honden zijn onvoorspelbaar in vergelijking met mensen voor hun uitwerking op de natuur. Ze kunnen bodembroeders, maar ook foeragerende vogels en kleine zoogdieren verstoren .

Het klopt dat de locatie van struin natuur een hoger gelegen deel is maar er zijn ook nog andere hoger gelegen delen waar gewandeld kan worden als het hoger water is bijvoorbeeld langs de teen van de dijk.

Het huidige beleid is dat honden alleen aangelijnd zijn toegestaan daar waar momenteel het recreatieschap grond eigenaar is. Het voorstel is een werkgroep met honden uitlaters samen te stellen. Deze werkgroep waarin ook het recreatieschap en Staatsbosbeheer zitting neemt, heeft als doel te kijken waar de mogelijkheden liggen voor honden uitlaters.

Handhaving is een onderwerp dat nu ook speelt. Het idee is inderdaad dat de pleisterplaats functie een rol kan spelen in de handhaving. In de werkgroep over de pleisterplaats waar het recreatieschap en de gemeente ook aan gaan deelnemen kan dit onderwerp handhaving verder belicht worden.

Indiener nr. 9 (Polsstokvereniging Jaarsveld)

Reactie 19 mei 2019

Op donderdag 25 april hebben wij, de Polsstokvereniging Jaarsveld, de informatieavond bezocht. Op deze avond werd het voorkeursalternatief dijkversterking Salmsteke gepresenteerd. Bij deze willen we graag reageren op dit plan.

Het voorkeursalternatief laat een buitendijkse verflauwing zien welke onze accommodatie nadelig zal beïnvloeden. De dijk dient als een natuurlijk tribune, het zandbed waarin de springers landen loopt tot aan de voet van de dijk. De lengte van het zandbed, gemeten vanaf de aanloopschans dient minimaal het nationale record + 1.5 meter te zijn. Dit is vastgelegd in de reglementen van de overkoepelende Nederlandse Fierljep Bond (NFB). Tevens schrijft dit reglement voor dat er een uitrol lengte moet zijn, gemeten vanaf de aanloopschans, van tenminste 25 meter. Het Nederlands record is in 2017 verbeterd naar 22.21 meter.

De huidige afstand van ons zandbed is 24 meter plus 1 meter vlak gras als uitrolmogelijkheid. Hiermee voldoen we momenteel aan de reglementen en kunnen we officiële wedstrijden organiseren. Wanneer de dijk verflauwd wordt zal deze ruimte, en wellicht een gedeelte van het zandbed wegvallen wat betekent dat de accommodatie niet meer voldoet aan de eisen omdat dit gevaarlijke situaties kan opleveren. Dit zou tot gevolg hebben dat de vereniging geen officiële wedstrijden meer kan organiseren. Het organiseren van deze wedstrijden is een van de hoofdtaken van de vereniging en zonder zou de vereniging waarschijnlijk geen bestaansrecht hebben.

Een wens van de vereniging is om een onderkomen op de accommodatie te hebben, waar onder andere omgekleed, en het liefst gedoucht, kan worden na een natsprong. Op dit moment zijn deze voorzieningen niet aanwezig (water, riolering en een onderkomen). De herinrichting van de uiterwaard biedt hierbij kansen omdat er ook voorzieningen getroffen dienen te worden voor de uitbreiding van de horeca op Salmsteke.

Bij deze willen we onze zorgen en wensen delen en vragen om hiermee rekening te houden om deze prachtige typische Nederlandse sport te behouden. We staan open om mee te denken over mogelijke oplossingen.

Antwoord

De wens van een douche voor de polsstokvereniging wordt overgebracht aan een mogelijke ondernemer. Voor beantwoording van de reactie over de gevolgen van de dijkversterking wordt verwezen naar paragraaf 2.2.1.

Indiener nr. 10 (natuurlijk persoon)

Reactie 19 mei 2019

Wij hebben bewaar hoe groot de horeca is ingetekend. (1500m²) en mogelijk geëxploiteerd gaat worden. Het iets vergroten van de horeca (nu 40 m²) is geen probleem omdat dit een toegevoegde waarde heeft voor Salmsteke. Voor ons is de max 100m².

Zet u uw plannen door, dan gaan wij hiervan veel overlast ervaren, en zullen dit niet accepteren.

Graag wensen wij u veel wijsheid voor goede besluiten, zodat er een mooi vernieuwd terrein komt.
(Ter informatie: Hou er ook rekening mee dat het terrein gemiddeld 1 keer in de 4 jaar onder water staat.)

Antwoord

Meerdere vragen en zorgen zijn geuit over horeca/leisure in het gebied. Deze onrust komt waarschijnlijk grotendeels voort uit dat er nog geen scherp beeld kan worden gepresenteerd hoe deze pleisterplaats kan worden ingevuld en welke geluidsoverlast hiermee kan gepaard gaan. In de verkenningsfase is slechts onderzocht wat de maximale grootte kan zijn van een horeca/leisure locatie, dit in relatie tot een rivierkundige beoordeling, omdat de locatie buitendijks ligt. De maximale 1500m² is het totale zoek gebied voor de ondernemer voor leisure mogelijkheden en zeker niet alleen bedoeld als bouwblok. In de planstudie fase wordt aan de hand van een beeldkwaliteitsplan bepaald hoe deze pleisterplaats ingepast kan worden in het landschap. Het voorstel is een werkgroep op te zetten die een rol speelt in het vormen van een beeld waar deze pleisterplaats aan moet voldoen. In deze werkgroep dienen naast enkele inwoners uit Lopik en Ameide ook het recreatieschap en de gemeente Lopik deel te nemen.

Een methode kan zijn om aan de hand van referentievoorbeelden in het land een idee te vormen wat een bijdrage kan leveren aan het gebied. Dit levert een concretiseringslag op die ook benodigd is om in de milieueffectrapportage (MER) de effecten van een dergelijke locatie in beeld te krijgen waaronder geluidsoverlast en de verkeersaantrekkende werking in de nabijheid van woningen en Natura 2000 gebieden.